

Itinerari al voltant de la llacuna 'la Bassa de les Olles' al Delta de l'Ebre (l'Ampolla. Baix Ebre)

Les llacunes del Delta, frontera entre els medis marí i continental, uns ecosistemes singulars.

Dades bàsiques:

- Diferents itineraris amb senyalització d'habitats i de fauna
- Longitud: depèn dels itineraris escollits (2 a 8 Km)
- Desnivells: cap
- Dificultat: cap
- Paisatge: el mar, el Delta i la seva vegetació i fauna associades.

Invasió de vegetació degut a l'excés de nitrogen en l'aigua

1.- Valors naturals i històrics. Els impactes

Les llacunes del Delta són basses litorals connectades directament amb el mar i envoltades d'arrossars.

La *Bassa de les Olles* es localitza a l'extrem sud de la platja de l'Arenal, el seu origen correspon a l'antiga desembocadura del riu Ebre, possiblement del segle XI i que es va mantenir funcionant fins els segles XVII-XVIII. Aquesta llacuna és denominada també de 'la Goleta'.

Es tracta de la llacuna més petita del Delta, amb una superfície d'unes 54 Ha i una fondària entre 80 i 125 cm. Es troba comunicada amb el mar i varis canals circundants i, per tant, el seu manteniment i funcionament depèn molt directament d'aquests contactes. El funcionament hidrològic de la llacuna ve donat, en gran mesura, per:

- L'activitat de l'estació de bombament de les Olles (bomba aigua de drenatge dels arrossars vers la llacuna)
- Altre canal desguassa en la llacuna gràcies a unes enginyoses portes metàl·liques flotants i basculants que permeten l'entrada d'aigua de drenatge a la llacuna però impedeixen la circulació en sentit invers.

Aquest tipus d'abastament fa que els nivells de salinitat de la llacuna siguin molt variables i d'acord amb els regis i altres treballs i tractaments agrícoles de l'arròs. La llacuna actua, per tant, com d'intermediari entre la xarxa de sanejament agrari i el mar, en aquest cas, mitjançant un canal natural en la zona coneguda com la 'Gola de les Olles'.

Quant a la qualitat de l'aigua, la llacuna presenta unes concentracions elevades, degut tant a les aportacions de nitrogen com dels productes de tractament fitosanitari a l'arròs i els

abocament de depuradores d'aigua residual, la qual cosa provoca la eutrofització (enriquiment nutritiu natural o artificial excessiu en nitrogen d'un ecosistema aquàtic que comporta un desequilibri biològic amb creixement massiu de vegetació), amb una degradació de les comunitats biològiques.

Durant tot l'any s'hi poden contemplar gran varietat d'ocells, diferents moltes vegades segons l'estació: arpella, diverses gavines, anàtids, flamencs, colònies de cria a la primavera i l'estiu, etc.

Quan a vegetació, troben el canyís, la boga, la salicòrnia, etc.

Cal assenyalar que les llacunes litorals són espais protegits per la Directiva Europea *Hàbitats*.

2.- Itineraris

S'arriba a la *Bassa de les Olles* sortint al sud del nucli urbà de l'Ampolla i bordejant el passeig marítim. S'agafa després la carretera de Camarles i de seguida hi ha un desviament indicat a l'esquerra. A l'esquerra queda, també, la 'Platja de l'Arenal'.

Quatre itineraris es recomanen: 'Entre llacuna i canyissos', 'Camí entre dunes', 'Camí de l'arròs' i 'Camí cara al mar'. Associada als itineraris hi ha una senyalització específica sobre habitats naturals i fauna. També disposa la llacuna de miradors elevats i punts per a observació de les aus.

Colònia d'ànecs aquesta primavera

3.- L'Ajuntament de l'Ampolla és propietari de la 'Bassa de les Olles'

Fa uns anys va comprar aquesta llacuna amb l'objectiu de la millora dels seus sistemes naturals i la potenciació d'itineraris pedagògicoculturals.

Com anècdota curiosa cal assenyalar que en el procés expropiatori de la llacuna, van aparèixer sis propietaris diferents, algú amb drets d'explotació de la llacuna des de l'Edat Mitjana, com la Societat de Pescadors de Sant Pere de Tortosa i Sant Carles de la Ràpita,

la Societat de Caçadors de l'Ampolla amb els seus drets de caça, un altre va reclamar el valor econòmic de la fauna salvatge (quan la majoria de les espècies existents estan protegides), altre el valor agrícola de la llacuna, una vegada transformada en sòl cultivable (quan la legislació no permet, de cap manera, transformar-la agrícolament).

4.- Bibliografia

- ❑ *Història Natural dels Països Catalans*. Espais Naturals. Enciclopèdia Catalana
- ❑ Pàgines web de l'Ajuntament de l'Ampolla i del Parc Natural Delta de l'Ebre
- ❑ Documentació editada pel Parc Natural i l'Ajuntament de l'Ampolla.

Gabriel Sanz (Col·legi d'Enginyers Agrònoms de Catalunya. Activitats culturals i ambientals 2011).